

Bijgesteld activiteitenplan 2008
Vrede van Utrecht
Februari 2008

vrede van
utrecht
cultuur over grenzen

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Ambitie, visie en missie	5
2.1 Ambitie Gemeente en Provincie	5
2.2 Visie Vrede van Utrecht	5
2.3 Missie Vrede van Utrecht	7
3 Activiteiten 2008	8
3.1 Voorbereiding 2013 – 2018	8
3.2 Community Arts	9
3.2 Zomer van Utrecht	10
3.3 Te Deum / relatie-sponsor-event	12
3.4 Samenwerking met derden	13
3.5 Educatie	15
a. Project “Wie ruzie zoekt, kan Vrede krijgen ‘ (werktitel)	15
b. Project : Ecout!	15
3.6 Uitburo en Kosmopolis	16
4. Investeringsagenda	16
5. Begroting	17

1. Inleiding

Vrede van Utrecht heeft de taak om een programma voor 2013 en 2018 te ontwikkelen en een campagne te organiseren voor de kandidaatstelling van Utrecht Culturele Hoofdstad 2018. Het afgelopen half jaar is de organisatie omgebouwd van een zelf producerende festivalorganisatie naar een campagnevoerende en faciliterende netwerkorganisatie. De werkwijze is om partijen in het Utrechtse te mobiliseren, samen te brengen op het traject 2013 – 2018. De rol van Vrede van Utrecht bestaat uit het versterken van wat al kansrijk of krachtig is, de collectieve cultuurprogrammering en –promotie beter organiseren en de gaten die in het programma-aanbod gesignaleerd kunnen worden samen met culturele en toeristische instellingen opvullen.

De organisatie van het traject voor 2013 en 2018 vergt goed bestuurlijk overleg en goede ambtelijke en operationele afstemming van de Vrede van Utrecht met gemeente en provincie Utrecht en met andere betrokken partijen. Niet alleen voor de lobby en de campagne, maar ook voor de ontwikkeling van het programma is dit een vitale voorwaarde.

De Utrechtse ambitie heeft nu al geleid tot een nieuwe en gezamenlijke focus in het beleid van stad en provincie, tot verbeteringen in de fysieke infrastructuur, tot vernieuwende programma's en tot regelmatige aandacht in de landelijke media. Een ander groot voordeel van de vroege start is, dat via de netwerken van stad, provincie en Vrede van Utrecht al stevig aan draagvlak en samenwerking wordt gebouwd. Dat geeft Utrecht meteen een voorsprong op zijn potentiële concurrenten voor 2018.

Consequenties omschakeling

De omschakeling van zelf producerende festivalorganisatie naar een campagnevoerende en faciliterende netwerkorganisatie heeft inhoudelijke en financiële consequenties.

De organisatie van Vrede van Utrecht werkt sinds eind 2007 minder op de korte termijn en meer op de lange termijn. Zo wordt er gewerkt aan het ontwikkelen van campagnes, er wordt onderzoek gedaan naar andere culturele hoofdsteden, er is een effectmeting uitgezet en er wordt gewerkt aan internationalisering en het ontwikkelen van een lange termijn financieel plan. Ook op het gebied van educatie wordt er gewerkt aan een lange termijn plan. In 2008 zal het jaarlijks Te Deum plaatsvinden, een belangrijk relatie-event gericht op sponsorwerving. De sponsorwerving staat aan het begin. Dit betekent voor 2008 investeren in het event met naar verwachting nog geringe opbrengsten. Op de lange termijn is het echter een zeer belangrijk instrument.

Er wordt continu een bewuste afweging gemaakt tussen zelf doen, coproduceren of alleen een kleine financiële of publicitaire bijdrage leveren. Vrede van Utrecht streeft naar duurzame ontwikkeling van de culturele infrastructuur. Zelf ontwikkelde concepten worden met zorg verzelfstandigd. Goed voorbeeld is Nieuw Grond, waar vanaf 2008 het Walter Maashuis de trekker zal zijn, met Vrede van Utrecht op de achtergrond. Consequentie van deze ontwikkeling is dat externe fondswerving door de Vrede van Utrecht voor deze activiteiten niet langer mogelijk is.

Het community arts programma wordt in 2008 op ook voor publiek zichtbare wijze voortgezet. In 2008 wordt een eerste start gemaakt met de ontwikkeling van het zomerprogramma.

Financiële consequenties van bovengenoemde ontwikkelingen zijn, dat er een bedrag van 280.000 euro van de Gemeente Utrecht en 280.000 euro van de Provincie Utrecht nodig is om het activiteitenprogramma van 2008 te kunnen realiseren.

2. Ambitie, visie en missie

2.1 Ambitie Gemeente en Provincie

De bestuurders van Utrecht grijpen de herdenking van de Vrede van Utrecht van 1713 aan om de duurzame culturele ontwikkeling van de stad en de provincie een flinke impuls te geven. Het effect daarvan zal enorm aan kracht winnen als ook een tweede ambitie wordt gerealiseerd: de nominatie voor Europese Culturele Hoofdstad in 2018. Utrecht is zich bewust van het belang van een krachtig cultureel leven. Provincie en Gemeente hebben deze ambitie recent verwoord in hun cultuurvisies “Utrecht wil een inspirerende stad zijn, voor haar inwoners én voor haar bezoekers”, aldus de gemeentelijke nota *De ontdekking van Utrecht*. “Investeren in kunst en cultuur maakt de stad in alle opzichten sterker.” De cultuurnota van de provincie formuleert het als volgt: “Cultuur levert een onmisbare bijdrage aan de samenleving en de provincie. Utrecht zorgt ervoor dat die bijdrage optimaal is.”

Utrecht wil een aantrekkelijk cultureel klimaat scheppen voor (toekomstige) bewoners, bedrijfsleven en toerisme. Cultuur is een belangrijke motor geworden van de samenleving, creëert innovatie en draagt wezenlijk bij aan de vorming van een creatieve stad (Utrecht is daarin 1 in Nederland, Amersfoort 5!). Onderdeel van die cultuur is de kennis die door de universiteit en de hogescholen stevig in Utrecht verankerd is. De wisselwerking tussen cultuur en kennis biedt Utrecht grote kansen, ook in economisch opzicht. De Utrechtse regio wil doorgroeien naar de positie van 5^e economische regio van Europa (Uitvoeringsplan GS dec. 2007).

2.2 Visie Vrede van Utrecht

In de visie van Vrede van Utrecht zijn de programma’s van Utrecht 2013 en Utrecht 2018 ‘stepping stones’ in een brede stads- en regio-ontwikkeling vanuit een culturele invalshoek. Utrecht 2013 en Utrecht 2018 zetten de agenda voor de ontwikkeling.

Investeringsklimaat van de toekomst

Het Utrechtse beleid is gericht op kwaliteit, op het aantrekken van nieuwe bewoners en bedrijfsleven. Aantrekkelijke regio’s zoals Utrecht in Nederland maar ook internationaal, kenmerken zich door hoge kwaliteit van kennis en wetenschap, een hoge kwaliteit van wonen en zorg, en door een goede bereikbaarheid. In de concurrentiestrijd tussen die aantrekkelijke regio’s is cultuur hét onderscheidende element in het investeringsklimaat van de toekomst. Als Utrecht aan de top wil blijven moet het dáár aan werken. Ruimtelijke ordening krijgt zo een nieuwe en onderscheidende dimensie met kunst en cultuur. Een essentiële investering dus in de aantrekkelijkheid van stad en provincie, maar qua omvang gering ten opzichte van de overige infrastructurele werken. Culturele investering leidt bovendien nog eens tot waardevermeerdering uitgedrukt in een stijging van de WOZ (Wet op Ontroerende Zaken).

De uitstraling van een stad is belangrijk voor haar aantrekkelijkheid als vestigingsplaats. Inwoners, wetenschappers, studenten, kunstenaars en ondernemers laten zich verleiden door de allure en de atmosfeer van een binnenstad, de bedrijvigheid in de winkelstraten en het culturele aanbod in de theaters, musea en concertzalen.

Utrecht heeft die culturele uitstraling nog niet. Vanuit landelijk perspectief is het nauwelijks geprofileerd en op de internationale culturele kaart is het vrijwel afwezig. Om die gewenste dimensie in stad en provincie te ontwikkelen, moet in de eerste plaats de

culturele productie worden versterkt ten behoeve van de bewoners van stad en provincie en moet de culturele productie worden uitgebreid naar de oude en nieuwe stadsdelen en naar de landelijk gebieden. De viering in 2013 is bovendien de opmaat naar een internationale culturele ambitie. Culturele Hoofdstad 2018 moet dat alles verankeren voor de toekomst.

Investeren in de samenleving

Het gaat er vooral om de eigen productie te stimuleren. Immers wat je inkoop is altijd duurder en minder duurzaam dan wat je zelf voortbrengt. Dat vraagt om investeren in Utrechters, in mensen en organisaties die ideeën hebben en die iets voor elkaar kunnen krijgen. De betekenis van kunst en cultuur voor de inwoners van Utrecht staat daarbij voorop. Dat betekent dat de programma's van de Vrede van Utrecht bij Utrecht moeten passen en bij voorkeur daaruit voortkomen. Want wie aantrekkelijk wil zijn voor de buitenwereld, moet in de eerste plaats goed zorgen voor de eigen bewoners. Immers, waar nationale grenzen wegvallen, wordt de eigen stad als bron voor identificatie, voor de identiteit van haar burgers steeds belangrijker. Zij moeten zich in de programma's herkennen.

Investeren in cultuur is een diepte-investering in de stedelijke samenleving zelf, een middel om een gemeenschap tot ontwikkeling te brengen. Cultuur brengt, net als sport, mensen samen en vertegenwoordigt een belangrijk deel van de identiteit van de stad, dorp of wijk. Een regio die stevig investeert in de culturele dialoog en de sociale cohesie mag minder problemen verwachten met veiligheid en openbare orde.

De nominatie als Culturele Hoofdstad biedt Utrecht de kans zichzelf opnieuw uit te vinden, verborgen kwaliteiten te onthullen en de maatschappelijke agenda te actualiseren. Culturele instellingen krijgen extra ruimte om hun ambities op een hoger plan te brengen en in te spelen op de maatschappelijke veranderingen als gevolg van groei en migratie.

Stad en provincie samen

Stad en provincie werken samen, omdat ze elkaars natuurlijke partners zijn, geografisch, cultureel en economisch. Fysiek en geestelijk horen ze bij elkaar. De stad Utrecht is cultureel gezien de magneet voor veel bezoekers uit de hele regio. Omgekeerd biedt de provincie de traditionele rust en natuur aan de stadsbewoners. Maar de provincie heeft meer in huis, zoals de fysieke ruimte voor onvermoede culturele broedplaatsen, voor locatiprojecten of grootschalige evenementen. Door gezamenlijk op te trekken vergroten stad en regio de kans op nominatie. De stad Amersfoort zal een belangrijke rol spelen in deze constellatie.

De kansen van Utrecht

Nederland is volgens een strakke internationale agenda in 2018 aan de beurt om de Culturele Hoofdstad van Europa te leveren. Enkele Brabantse steden en ook Maastricht, Den Haag en Almere hebben aspiraties. Amsterdam en Rotterdam zijn al aan de beurt geweest. Utrecht hoort bij de middelgrote Europese universiteitssteden met een herkenbare kwaliteit en dynamiek. De Universiteit Utrecht is naast een wetenschappelijk bolwerk de oudste en belangrijkste culturele instelling van Utrecht en als samenwerkingspartner onontbeerlijk voor het welslagen van de ambities voor 2013 en 2018. De historische binnenstad, de snel groeiende (creatieve) industrie, de jonge en actieve bevolking, de vernieuwende kunstensector, het prachtige groene landelijke gebied en de aanwezigheid van enkele grote internationale bedrijven - dat zijn de onderscheidende karaktereigenschappen van deze stad. De provincie kenmerkt zich door een grote rijkdom aan cultureel erfgoed, vijf nationale landschappen en is net als de stad door de geschiedenis nauw verbonden met vele andere regio's in Europa.

De stad Utrecht is compact en intiem. De historische kern is tegelijkertijd uitgaanscentrum, winkelgebied en studentenkwartier. Een stad met een lange historische, religieuze en wetenschappelijke traditie, maar ook een uiterst levendige en jonge stad met een rijk en gespecialiseerd cultureel aanbod.

Utrecht maakt deel uit van een van de grootste Europese metropolen, de Randstad, en is daarin centraal gelegen en goed bereikbaar, mede door zijn ligging op een steenworp afstand van Schiphol.

Internationalisering

De eigen culturele productie van Utrecht is als geheel te weinig internationaal geprofileerd. De komende jaren wil Vrede van Utrecht daarom een stevige impuls geven aan de internationalisering. Gezamenlijk met de reeds internationaal georiënteerde culturele organisaties en met de ontwikkeling van een internationaal topevenement, kan Utrecht werken aan zichtbaarheid in Europa.

Culturele dialoog

Het kwaliteitsbeeld van Utrecht wordt verder bepaald door zowel de krachtige groei in economisch opzicht als in bevolkingsomvang. Leidsche Rijn groeit binnenkort uit tot de omvang van een middelgrote stad. Die economische groei vertaalde zich ook vanaf de jaren zestig in migratie. Deze drukte zwaar op de oude wijken en de snelle sociale verandering leidde tot maatschappelijke spanning. Utrecht deelt deze grote stadsproblematiek met veel Europese steden.

De fysieke groei en de situatie in de wijken maken investering in de culturele infrastructuur noodzakelijk. Uitbreiding van het culturele circuit naar deze wijken kan een bijdrage leveren aan een betere leefomgeving. Investering in de culturele dialoog is in onze visie van groot belang voor de maatschappelijke ontwikkeling in deze stadsdelen en de stad als geheel.

Utrecht barst van het cultureel talent en wil dat blijvend aan zich binden. Uitbreiding van het culturele circuit naar de wijken kan er ook voor zorgen dat het verborgen talent van Utrecht meer kans krijgt tot bloei te komen. Daarmee ontstaat meteen betrokkenheid in alle geledingen en culturen die de stad rijk is. Door talent structureel meer ruimte te bieden is tevens een eigentijdse programmering gewaarborgd.

2.3 Missie Vrede van Utrecht

Vrede van Utrecht bouwt aan een culturele infrastructuur en aan netwerken die bijdragen aan een blijvende versterking van het culturele leven in stad en regio en ontwikkelt een cultureel programma voor 2013 en 2018, dat herkend en gewaardeerd wordt op lokaal, nationaal en internationaal niveau.

Vrede van Utrecht wil met de gemeente en de provincie investeren door middel van inzet van cultuur in Utrecht en zich sterk maken voor een duurzame samenleving door het verrijken en divers maken van het cultuuraanbod.

Vrede van Utrecht wil stad en provincie presenteren als een belangwekkende regio in het Europese culturele landschap. De Utrechtse culturele productie moet een duidelijker internationaal profiel krijgen.

3 Activiteiten 2008

3.1 Voorbereiding 2013 – 2018

De voorbereidingen van Utrecht 2013 en Utrecht 2018 staan in 2008 grotendeels in het teken van de uitwerking van het plan van aanpak. Enkele voorbeelden van activiteiten in 2008:

Internationalisering	<ul style="list-style-type: none"> - Internationaliseringsplan: uitwerken en operationalisering doelstellingen - In 2008 start VvU een samenwerkingsverband met enkele Utrechtse culturele instellingen, Universiteit Utrecht, de afdeling internationaal van de gemeente en de SICA, een semi-overheidsorganisatie voor internationaal cultureel beleid. In 2008 maken zij een plan van aanpak voor de internationalisering van Utrecht voor de periode 2009 -2013. - VvU start in 2008 kennisuitwisselingen en mogelijk programmatische samenwerking op het gebied van cultuur met gelijkgestemden: steden uit het 'similar cities network' en met ander culturele hoofdsteden (bijvoorbeeld Essen). - VvU beschikt over een budget om internationaliseringinitiatieven te ondersteunen en te kunnen inspelen op de actualiteit. Binnen dit budget kunnen <i>calls</i> worden uitgeschreven: instellingen worden opgeroepen plannen in te dienen rondom een bepaald actueel thema. De plannen hiervoor worden vanaf 2008 ontwikkeld.
Programma	<ul style="list-style-type: none"> - De verdere ontwikkeling van de programmahoofdpijnen - De inventarisatie van de ambities van de verschillende instellingen - De ontwikkeling van criteria voor samenwerkingspartners - Het in kaart brengen en opbouwen van inhoudelijke netwerken - De uitvoering van het jaarprogramma 2008 - Maken van meerjarenprogramma's - Educatieplan
Financiën	<ul style="list-style-type: none"> - Effectmeting - Vertaling van ingevuld inhoudelijk programma in een globaal financieel plan voor 2008. - Meerjarenbegroting 2008 - 2011 - Op basis van de inhoudelijke plannen zal onderzoek gedaan worden naar langjarige afspraken met subsidies en fondsen. - Ook zal worden gestart met het maken van een sponsorplan en het opstellen van sponsorproposities. - Update van de (culturele) investeringenlijst van gemeente en provincie. Deze zal periodiek worden bijgesteld.
Organisatie en randvoorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> - Vaststellen organisatiestructuur VvU intern - Vaststellen organisatiestructuur met alle overlegorganen et cetera - Begin 2008 zal zo snel mogelijk het Bestuurlijk Overleg worden ingesteld evenals de voorbereidende stuurgroep. De eerste bijeenkomst van dit Bestuurlijk Overleg zal zijn in maart/april 2008.

<p>Communicatie en Marketing</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utrecht monitor moet aangepast worden om latente publieksgroepen zichtbaar te maken. - Start nulmeting: culturele instellingen die mee willen doen aan het Uitburo of aan Utrecht 2018 moeten zorgen dat zij hun publieksgroepen blijvend in kaart hebben. - Communiceren programmering Vrede van Utrecht. - Start ontwikkeling campagnes Vrede van Utrecht 2013 en Utrecht 2018 en branding campagne Utrecht stad/regio. - Jaarlijks terugkerend: evaluatie, monitoren, bijstellen.
<p>Lobby</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Besluitvorming gemeente en provincie - De ‘vertaling’ naar concrete stappen m.b.t. de lobby zal in de 1^e helft van 2008 worden gemaakt. - Van belang is ook het in kaart brengen en inschakelen van bondgenoten, de andere organisaties – lokaal, landelijk en internationaal - die het Utrechtse initiatief om Culturele Hoofdstad te worden steunen. Ook de concurrenten zullen worden gevolgd, we moeten weten waarop de andere kandidaten zich (gaan) profileren en hoe daar antwoord op te hebben. - Met de communicatieafdelingen van gemeente, provincie en VvU vindt nauwe afstemming plaats om te bepalen wanneer en op welke wijze de publiciteit gezocht wordt (krantenartikelen, interviews, radio, televisie). - Ontwikkelen van activiteiten met Malta (uitwerken van de samenwerkingsovereenkomst).

3.2 Community Arts

Het CAL wil een flinke impuls geven aan de kunstvorm community art. Het draagt bij aan de productie van kunst in wijken en andere gebieden waar het gebruik maken van kunstinstellingen en produceren van kunst niet voor de hand ligt.

Doelstellingen Community Art Lab

1. Expertise centrum:

- Het versterken van de Utrechtse en landelijke community art praktijk en het opbouwen van een stedelijk, regionaal, landelijk en internationaal netwerk.
- Het ondersteunen van nieuwe community art makers
- Het ontwikkelen van nieuwe werkmethodeken op basis van onderzoek

2. Publieksprogramma:

In samenwerking met Utrechtse kunst en cultuur instellingen, culturele wijkorganisaties, MZO's, scholen, woningbouwcorporaties en projectontwikkelaars een kwalitatief goed programma maken dat voor een breed publiek toegankelijk is en waar het publiek vooral ook aan meewerkt, meemaakt, meedoet. Het is daarbij van belang nieuwe kunstvormen te ontwikkelen waarin de kracht en creativiteit van deze mensen en hun culturele en fysieke omgeving een centrale plaats innemen. Het is hierbij nadrukkelijk de bedoeling ook die publieksgroepen te bereiken, die zelden of nooit naar kunst- of cultuurevenementen gaan.

Het community art lab heeft in de afgelopen twee jaar een belangrijke basis gecreëerd in de stad en provincie voor verschillende community art initiatieven waarop de komende jaren op verder wordt gewerkt. Hieronder een overzicht van de resultaten van 2006 en 2007

Het Community Art Lab van de Vrede van Utrecht heeft in de afgelopen twee jaar met steun van de gemeentelijke en provinciale overheid in stad en provincie het voortouw genomen om samenwerkingsverbanden aan te gaan, overdracht van expertise te stimuleren en de krachten op dit terrein disciplinebreed en ook intersectoraal te bundelen. Door regelmatig bij elkaar over de schutting en in de keuken te kijken, projecten te documenteren en van onafhankelijk onderzoek te voorzien wil dit 'laboratorium' de verschillende werkvormen van kunst in de eigen buurt (Kunst in mijn Buurt) serieus nemen en een meerjarig perspectief bieden. Op deze wijze worden behalve de intrinsieke waarde van actieve kunstbeoefening met een breed bereik ook de sociale meerwaarde van deze sociaal artistieke projecten zichtbaar gemaakt.

Community Art Lab 2008

Op basis van de evaluatie van Kunst in mijn Buurt / Culturele Zondag 2007 met 60 deelnemende organisaties wordt de koers wat betreft het publiekprogramma vanaf 2008 verlegd van een producerende naar stimulerende en faciliterende functie. De onderzoeksfunctie groeit uit naar een landelijk expertisecentrum.

Community Art Lab / Expertisecentrum

Het Community Art Lab (CAL) is een kennis- en onderzoekscentrum voor community art. Vanuit het CAL wordt onderzoek gedaan en kennis gedeeld.

Publieksprogramma / Kunst in mijn Buurt

Utrechtse organisaties worden inhoudelijk en organisatorisch ondersteund bij hun projecten en er is ieder jaar een eigen activiteitenprogramma Kunst in mijn Buurt. Het Community Art Lab werkt samen met buurtinitiatieven, maatschappelijke en culturele organisaties, ontwikkelingsorganisaties en anderen die werkzaam zijn op het gebied van community art en de maatschappelijke ontwikkeling.

Een uitgebreide omschrijving van het Community Arts Programma is terug te vinden in de bijlage: projectplan Community Arts 2008.

3.2 Zomer van Utrecht

Doel

Het ontwikkelen van een (inter)nationaal onderscheidende hoogwaardige culturele zomerprogrammering in stad en provincie. Multidisciplinaire kunstprojecten worden met speciale aandacht voor het cultuurhistorisch landschap in of rondom forten, kerken, kastelen, limes, boerenplaatsen, of specifieke locaties zoals vliegbasis Soesterberg, de Pyramide van Austerlitz of op andere bijzondere locaties in stad en provincie Utrecht geproduceerd/ geprogrammeerd. Op deze cultuurhistorische locaties wordt veel aandacht besteed aan de hedendaagse thematiek die leeft op het platteland, in de dorpen en de nieuwe wijken zoals Leidsche Rijn en Vathorst. Thematieken die Utrecht verbinden met de rest van Europa.

Motief

Provincie en gemeente Utrecht kennen een aantal zeer bijzondere erfgoedlocaties. In de provincie komen drie historische verdedigingslijnes samen: de Romeinse Limes, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Grebbelinie. Het Domplein herbergt 2000 jaar geschiedenis met de Domtoren als icoon. Utrecht kent vele bijzondere kerken en kastelen maar bijvoorbeeld ook vliegbasis Soesterberg.

Bijzondere locaties dus, maar veelal nog tamelijk onzichtbaar en de (inter)nationale uitstraling ontbreekt goeddeels. Een programma met onderscheidende kunst en cultuur kan de zichtbaarheid vergroten.

Kunstenaars, theatergezelschappen, dichters of musici bieden bezoekers de mogelijkheid een nieuwsgierigheid naar het historisch landschap te ontwikkelen, ze de ogen te openen voor de kwaliteiten ervan en er een band mee te ontwikkelen.

Kunstenaars kunnen verbanden smeden tussen verleden en heden. De locaties bieden de kans bijzondere projecten te creëren die ook een impuls kunnen zijn voor ontwikkeling van kunstenaars, theatergezelschappen, musici of orkesten. Zo kan het zomerprogramma een bijdrage leveren in het verbeteren en vergroten van de kunstproductie in Utrecht.

Het gaat in 2008 om een vijftal projecten op locatie die de bewoner verleiden de stad te verlaten om de omgeving (weer) te leren kennen; of ze stimuleren de toerist een fiets te huren om erop uit te trekken. Het zomerprogramma kan op een prettige manier een bijdrage leveren aan het bereiken van een breder en groter publiek. Dit betekent eveneens een inhoudelijke impuls voor het toerisme in de stad en provincie.

Uitdagen

De VvU daagt instellingen en kunstenaars uit zich te verdiepen in het (veranderende) landschap, in de boeren en hun geschiedenis, in historische locaties als limes en forten, in de relatie tussen stad en platteland, in de kwaliteit van voedsel, water en lucht en de ecologie.

Soms zullen projecten zich ontwikkelen in samenwerking met de boeren of gebruikers van de landelijke gebieden. Daarmee ontstaat er een inhoudelijke verbinding met het *Community Art Lab* dat zich op de wijken in de stad richt.

Soms gebruiken projecten de historische omgeving als werkruimte en betrekken ze zo bij de culturele infrastructuur.

Soms zullen we internationale kunstenaars, orkesten, theatergezelschappen uitnodigen om hun werk in Utrecht te tonen. Waar mogelijk in samenwerking met Utrechtse kunstenaars.

Partners

Er wordt samenwerking gezocht met eigenaren en beheerders van de locaties. Voor de inhoud wordt samengewerkt met culturele organisaties uit Utrecht en Amersfoort (en eventueel in het tussengebied) die (inter-)nationale potentie hebben waar het gaat om artistieke kwaliteit. In 2008 is er een eerste beperkte pilot met 5 Utrechtse partners. Pas in 2013 is er een volwaardige Zomer van Utrecht met een uitgebalanceerd programma.

3.3 Te Deum / relatie-sponsor-event

In 1713 kwam met de Vrede van Utrecht een einde aan een lange en bloedige periode van oorlog. Een jaar lang was Utrecht gastheer voor diplomaten uit heel Europa. Om het einde van de Spaanse successieoorlog te vieren gaf de toenmalige Engelse Queen Anne aan Händel de opdracht het Utrecht Te Deum te schrijven.

Het Jubilate componeerde Handel pas in tweede instantie als een aanvulling op het Te Deum, toen er daadwerkelijk zicht was op een uitvoering tijdens een 'Thanksgiving Service' na de Vrede van Utrecht. Die vond plaats op 7 juli 1713 in een afgeladen St Paul's Cathedral in Londen. 'The Church-Musick was 'Excellent in its Performance, as it was exquisite in its Composure', schreef de Londense pers.

In 2006 startte Vrede van Utrecht, in samenwerking met de Universiteit van Utrecht, de Gemeente en Provincie Utrecht met een reeks van jaarlijkse uitvoeringen van het Utrecht Te Deum met een schitterende uitvoering door de Nederlandse Bachvereniging. Opnieuw verwierf het Utrecht Te Deum een lovende pers.

In 2008 vind het exclusieve concert plaats op 30 mei. In 2009 zal het concert opnieuw in april of mei plaatsvinden. In 2009 zullen in het kader van het Te Deum ook activiteiten voor een breed publiek ontwikkeld worden.

De jaarlijkse uitvoering zal steeds in april of mei plaats vinden in de Utrechtse Dom door de Nederlandse Bachvereniging. Het orkest verwierf internationale faam en is in Nederland vooral bekend van de Matheus Passion in Naarden.

Aziz

De beroemde vormgever en beeldend kunstenaar Aziz is gevraagd een werk te maken bij het Te Deum. Voor 2008 creëert hij een bijzondere gebeurtenis tijdens het concert waarmee de gasten symbolisch een bijdrage leveren aan vrede. In 2008 zal er 'klein' begonnen worden met het project van Aziz. Er is tijd nodig om sponsors te interesseren voor de verdere ontwikkeling van het project van Aziz.

Voor 2009 staat gepland dat Aziz een ingrijpend beeld ontwerpt dat drie maanden in de Domkerk zal blijven staan. Het kerkbestuur heeft dit idee omarmd en stelt de kerk graag beschikbaar voor een dergelijk beeld dat door meer dan 60.000 personen zal worden bekeken.

- Performance 2008

Op de dag van de viering staan bij de verschillen de ingangen tot de Domkathedraal medewerkers van Aziz (performers, dansers) die plat gevouwen lapjes van verschillende kleur (goud, wit, zilver, saffraangeel, koper, azuurblauw, smaragdgroen) uitdelen aan de gasten. Iedere gast krijgt een lapje uitgereikt met de vraag dit opgevouwen te bewaren. In de kathedraal, boven ieder rij van zitplaatsen, hangen witte, zijden draden tussen pilaren of staanders. Op 14 sokkels van verschillende hoogte (minimale hoogte 1.50 meter; maximale hoogte 3 meter), verspreid door de kathedraal, zitten muzikanten en zangers, ieder in een verschillende houding. De muzikanten spelen op instrumenten als sitars, cello's en/of violen. Zij zorgen gedurende een bepaalde periode voor een sonore, continue toon die in de kathedraalruimte vibreert. Medewerkers van AZIZ gaan naar de gasten in de kathedraalbanken en op de tribunes, en nodigen hen uit het lapje dat zij in bezit hebben, middels een lint dat er aan vast zit, vast te knopen aan de draad. Gasten gaan staan, helpen elkaar. Als alle lapjes zijn bevestigd, is de kathedraal van kleur, textuur en ruimte veranderd.

- Installatie 2009

Op strategische plaatsen in de kathedraal worden gigantische spiegels geplaatst. In lengte en breedte zijn deze spiegels van ongekend formaat, reikend tot in de nok van de kathedraal en van pilaar tot pilaar. Door het spiegeleffect wordt de architectonische ruimte van de kathedraal veranderd zonder haar daadwerkelijk aan te tasten. De ruimte blijft zoals hij was maar biedt nieuwe, onverwachte gezichtspunten. De toeschouwer zal zichzelf en zijn medetoeschouwers steeds als onderdeel van de ruimte zien. Een sterke, simpele en toegankelijke metafoor voor vrede: hij bestaat alleen als wij (iedereen) het zelf willen, hij bestaat bij de gratie van de wil van de anderen en hij bestaat in onze gezamenlijke ruimte. Om tot vrede te komen moet je bij jezelf beginnen, in contact met je medemensen en soms bestaande gezichtspunten verlaten om nieuwe te ontdekken.

Ruimte voor jonge componisten

Naast de uitvoering van het Te Deum zal Vrede van Utrecht een jonge componist vragen een compositie te schrijven die reageert op de betekenis van vrede in onze tijd, dit in navolging op Händels Utrecht Te Deum. Vrede van Utrecht heeft een samenwerkingsverband met het Walter Maashuis waarin leertrajecten voor jonge componisten en theatermakers worden opgezet. De componist wordt in overleg met het Walter Maashuis gekozen.

Doelgroep

- A. Bedrijfsleven, universiteit, overheden maatschappelijke organisaties en cultureel veld. Voor deze partners wordt een jaarlijkse speciale aflevering van het Utrecht te Deum georganiseerd.
- B. Vanaf 2009 zal er ook een aan het Te Deum gerelateerd programma voor een breder publiek ontwikkeld worden.

3.4 Samenwerking met derden

Programmaontwikkeling is een creatief proces dat zich in samenwerking met tal van (culturele) partners voltrekt. Het uitgangspunt is dat de productie van programma's zoveel mogelijk bij de instellingen zelf ligt. Alleen programmatoevoegingen die (nog) niet door instellingen geproduceerd kunnen worden, produceert de Vrede zelf.

Binnen deze aanpak willen we meerjarige afspraken maken met de meest kansrijke partners voor profilering. De programma's passen binnen de programmatische aandachtsgebieden van Vrede van Utrecht zoals weergegeven in het plan van aanpak:

- verbinding stad en regio
- kunst en cultuur als motor van ontwikkeling
- vernieuwing en talent
- internationalisering
- educatie.

Deze aandachtsgebieden vinden we terug in de diverse programmaonderdelen. Zo wordt in 2008 onder andere samengewerkt met de volgende initiatieven:

- De Kleine Biennale
  - o Manifestatie waaraan een gezelschap van tien kunstenaars deelneemt, internationaal ervaren maar ook beginnende kunstenaars. Zij maken nieuw werk voor een speciale doelgroep: kinderen en volwassenen. De opdracht is om nieuw werk te ontwikkelen dat aansluit bij de belevingswereld van kinderen (van met name 7-12 jaar), werk dat de kunstenaarswereld fysiek

en mentaal en op een genereuze manier toegankelijk maakt. Onze filosofie is dat kunstenaars, gesteld voor de uitdaging om kinderen met kunst aan te spreken, tot heldere presentaties komen, die laagdrempelig zijn, zonder dat de zeggingskracht van de kunst hierbij inboet. Dit maakt de kleine biënnale tevens interessant voor andere publieksgroepen zoals de meer ingewijde kunstliefhebbers.

- Nieuw Grond
  - o Na 2 jaar van organisatie door Vrede van Utrecht, zal Nieuwe Grond in 2008 in samenwerking met het Walter Maashuis worden georganiseerd. Deze komende periode is een overgangsproces van Vrede van Utrecht naar Walter Maashuis. Doel van Nieuwe Grond: netwerk kunstenaars maken, binden aan Utrecht, thema 'richtinggevend kunstenaarschap' verbinden met Utrecht, netwerk kunstenaars mee laten groeien met de stad, internationale ontmoeting/ symposium daar op bouwen, culturele structuur betrekken, thematische wisselwerking met opleidingen (kunstvakonderwijs), relatie met universiteit en onderzoek. Aantrekkende werking (vestigen en faciliteren) op showcase initiatieven van bijvoorbeeld TIN als vervolg op IETM en absolute theatre en samenwerking op het thema 'maatschappelijke relevantie' engagement.
- Seas
  - o Black/North SEAS is een groot Europees platform waarbij de culturele sector in contact wordt gebracht met andere delen van het sociale leven. De primaire focus van het project is de creatie en distributie van interdisciplinaire kunstwerken met een internationale basis.
- Cool Politics
  - o Met het NFF en Coolpolitics wordt een Europees Film Festival voor (en met) jongeren ontwikkeld in Utrecht (2008) en later (2009, e.v.) in twee andere Europese steden.
- Interplay
  - o Jaarlijks internationaal festival voor dramaschrijvers van 18 tot en met 26 jaar. In 2008 is de opleiding BTh Writing for Performance van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht de organisator en gastheer van deze bijeenkomst.
- Talentontwikkeling HKU/No Label
  - o No Label laat een beweging van jonge, cultureel diverse, kunstenaars zien die inhoudelijke en culturele identiteiten met elkaar mengen. Een multidisciplinair programma dat de nieuwste trends op het gebied van grootstedelijke jongerencultuur brengt. No Label vindt plaats i.h.k.v. het Europese Jaar van de Interculturele Dialoog. Gekoppeld aan de CZ vindt op 27 oktober 2008 een internationale expertmeeting over talentontwikkeling plaats onder de titel 'Utrecht Stad van Jong en Divers talent'. De CZ en expertmeeting zijn een initiatief van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en Mira Media.
- Tumult in het kader van de Vrede van Utrecht – lezing
  - o Jaarlijkse lezing in samenwerking met Tumult. Een toonaangevende filosoof/wetenschapper spreekt over Europa en cultuur.
- SLAU in het kader van de Belle van Zuylen – lezing
  - o Jaarlijkse lezing waarbij een internationaal bekende auteur wordt uitgenodigd voor een lezing geïnspireerd op het gedachtegoed van Belle van Zuylen.

3.5 Educatie

Educatie is een onderwerp dat dwars door alle instellingen en programma's heen loopt. In 2008 wordt in elk geval aan onderstaande onderwerpen gewerkt, die in latere jaren zichtbaar worden.

a. Project "Wie ruzie zoekt, kan Vrede krijgen" (werktitel)

Samenwerkingsproject : Vrede van Utrecht, UCK, Kunst in de school, Kunst centraal en Erfgoedhuis.

Doelstelling: De grote kunst educatieve instellingen in de Provincie Utrecht werken samen aan een kunstproject om tot 2013, zoveel mogelijk kinderen uit Utrecht te onderrichten in de historische betekenis van de Vrede van Utrecht en de actuele thematiek, conflicthantering door dialoog. Daarnaast heeft het kunstproject tot doelstelling om tot 2013 zoveel mogelijk kinderen in Nederland te onderrichten in de historische betekenis van de Vrede van Utrecht.

Het project wordt voor een hele school ontwikkeld, waaraan alle klassen kunnen deelnemen. Tijdens het project worden receptieve programma's bijvoorbeeld film, documentaire, voorstellingen, een (prenten)boek, actieve programma's: opdrachten, een wedstrijd en workshops en reflectieve programma's aangeboden.

Alle resultaten worden gepresenteerd op een middag op school of instelling, waarbij een debat en talkshow wordt georganiseerd.

In 2013 wordt het beste werk tentoongesteld naast de grote tentoonstelling in Centraal museum. Groepen 5/6 zullen deze tentoonstelling bezoeken.

Er wordt een historische speelfilm over de totstandkoming van het verdrag Vrede van Utrecht geproduceerd. Bewoners van Utrecht zullen worden opgeroepen om mee te figuren.

In september 2012 gaat de film in première (op het Nederlands filmfestival). Filmpjes van leerlingen worden als voorfilmpjes vertoond.

In 2013 wordt de speelfilm in samenwerking met NIF, kunstinstellingen en scholen landelijk verspreid.

b. Project : Ecout!

Doelstelling: mobilisatie, onderzoek en versterking van infrastructuur cultuureducatie Utrecht.

Vrede van Utrecht mobiliseert de grote kunsteducatieve instellingen uit de Provincie: Kunst centraal, Kunst in de school, het Erfgoedhuis en het UCK.

Vrede van Utrecht mobiliseert kunst educatieve instellingen, culturele instellingen en gezelschappen in de stad Utrecht die zich bezig houden met cultuur en kunsteducatie voor kinderen en jongeren. Er zal een cultuureducatie overlegorgaan (werktitel **Ecout!**

Educatie cultuur overleg Utrecht) opgezet worden, waarbij naar samenwerking en aanvulling van het huidige educatie aanbod wordt gestreefd. Vrede van Utrecht werkt samen met Utrechtse opleidingen om een onderzoek te starten waarbij cultuur educatieve activiteiten worden geïnventariseerd en in kaart gebracht. Gesprekken worden gevoerd met alle betrokken partijen en behoeften worden geanalyseerd vanuit het aanbod en de markt. Er wordt een vergelijking gemaakt en samenwerking gezocht met de cultuur educatieve ontwikkelingen van de grote steden in het hele land.

Bij het onderzoek hoort een groot marktonderzoek waarbij een enquête wordt ontwikkeld voor kinderen, jongeren, scholen, culturele instellingen en gezelschappen. Uit deze enquête zullen waarden worden gemeten van het culturele klimaat en het cultuureducatie

aanbod in Utrecht. Resultaten van het onderzoek worden teruggekoppeld aan scholen, instellingen, gezelschappen en zal om de drie jaar worden herhaald zodat er een goede afstemming kan worden nagestreefd.

Indien conclusies uitwijzen dat bepaalde leegte bestaat binnen het huidige aanbod in Utrecht zal Vrede van Utrecht in samenwerking met betrokken partijen initiatieven realiseren om leemten op te vullen.

3.6 Uitburo en Kosmopolis

Vanaf 1 september 2008 heeft Utrecht een eigen Uitburo. Het Uitburo wordt een aparte afdeling van de Vrede van Utrecht. Voor meer informatie over het Uitburo Utrecht wordt verwezen naar het bedrijfs- en ontwikkelplan Utrechts Uitburo.

Kosmopolis maakt juridisch onderdeel uit van de Vrede van Utrecht. De begroting is daarom ook opgenomen in bijgevoegde totaalbegroting. Voor meer informatie over Kosmopolis wordt verwezen naar het projectplan 2008 van Kosmopolis. Vrede van Utrecht en Kosmopolis organiseren in het najaar gezamenlijk een conferentie in het kader van het jaar van de Culturele Dialoog.

4. Investeringsagenda

De ontwikkeling van de fysieke infrastructuur (investeringsagenda) sluit aan op de inhoudelijke agenda van de VvU. De agenda is per definitie niet af: de invulling hangt sterk samen met de ontwikkeling van de inhoudelijke ambities.

In 2008 moet in samenwerking met Gemeente en Provincie Utrecht een werkwijze worden ontwikkeld waardoor de samenhang wordt gewaarborgd.

5. Begroting